

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašiny a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Bohuslava Hnízдила v právní věci žalobce: **I. M.**, zastoupeného JUDr. Vítězslavem Blahutem, advokátem se sídlem Škrobálkova 17, Ostrava – Kunčičky, proti žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje**, se sídlem 28. října 117, Ostrava – Moravská Ostrava, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 9. 2006, č.j. 130825/2006, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 11. 2007, č.j. 22 Ca 320/2006 – 61,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce brojí včas podanou kasační stížností proti v záhlaví uvedenému usnesení Krajského soudu v Ostravě, kterým krajský soud zastavil podle § 47 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), ve spojení s § 120 s. ř. s. s poukazem na § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudních poplatcích“) řízení v důsledku nezaplacení soudního poplatku ani dodatečně ve lhůtě soudem stanovené. Žalobce nezaplatil soudní poplatek za kasační stížnost podanou proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 12. 9. 2007, č. j. 22 Ca 320/2006 – 34, jímž krajský soud zamítl žalobu směřující proti rozhodnutí Krajského úřadu Moravskoslezského kraje ze dne 1. 9. 2006, č. j. 130825/2006. Napadeným rozhodnutím žalovaný zamítl podle § 59 odst. 2

správního řádu [v celém textu míněn zákon č. 71/1967 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů; s účinností od 1. 1. 2006 nahrazen zákonem č. 500/2004 Sb., správním řádem, ve znění pozdějších předpisů – pozn. soudu] odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Magistrátu města Ostravy, odboru dopravy, ze dne 20. 7. 2006, č. j. OD/1/12/85/05/ZK-KS, na jehož podkladě byla žalobci odňata registrace k provozování autoškoly evidovaná Magistrátem města Ostravy pod č. j. OD/1/12/290/38/DB-01.

V odůvodnění napadeného rozhodnutí o zastavení řízení krajský soud uvedl, že jelikož žalobce při podání kasační stížnosti soudní poplatek nezaplatil, byl vyzván k jeho zaplacení ve lhůtě 10-ti dnů. Dále poučil žalobce, že pokud bude žádat o osvobození od soudních poplatků, ať současně sdělí, zda se na jeho poměrech něco změnilo od 9. 3. 2007 dosud a zda žádá o ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti. Výzva k zaplacení poplatku byla žalobci doručena dne 8. 10. 2007 a lhůta uplynula marně dne 18. 10. 2007, aniž by žalobce soudní poplatek zaplatil.

Usnesení krajského soudu o zastavení řízení napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížností, podanou v elektronické formě, podepsanou elektronicky podle zákona č. 227/2000 Sb. o elektronickém podpisu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o elektronickém podpisu“).

Stěžovatel tvrdí, že dne 11. 10. 2007 v 12.44 hod. odeslal stejným způsobem, tj. elektronicky s připojeným elektronickým podpisem, krajskému soudu žádost o osvobození od soudních poplatků. Uvedl, že podá podnět Policii České republiky ve věci zcizení jeho podání, resp. požádá o pomoc při ochraně jeho základních lidských práv, a že je schopen prokázat, že v uvedený den příslušné podání podal a bylo plně schopné přijít na jakoukoliv adresu – tedy i na podatelnu krajského soudu. Je přesvědčen, že krajský soud neshromáždil pravdivé údaje, ale lživě sdělil, že stěžovatel nepodal podání, dle kterého by měl nárok na osvobození od poplatků – jedná se úmysl krajského soudu poškodit osobu stěžovatele. Žádá, aby odpovědné orgány okamžitě vypátraly, proč jeho podání bylo zcizeno. Nesmyslnost rozhodnutí krajského soudu vidí stěžovatel také v tom, že soud – konkrétně stejná předsedkyně senátu – ho v jiných kauzách plně osvobodila od poplatků a přidělila mu advokáta. Stěžovatel se odvolal na Evropskou úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod (dále též „EÚLP“), podle níž má právo na spravedlivý a „přiměřeně dlouhý soud“ i bez poplatku, taktéž i bez advokáta či bez vysokoškolského právnického vzdělání.

Do elektronické zprávy, již podal svou kasační stížnost, žalobce vložil za text kasační stížnosti také text žádosti o osvobození od soudních poplatků, o níž tvrdí, že ji odeslal elektronickou formou s připojeným elektronickým podpisem krajskému soudu dne 11. 10. 2007. Z textu této žádosti o osvobození od soudních poplatků vyplývá, že se mělo jednat o žádost o osvobození od soudních poplatků ve věci vedené pod sp. zn. 22 Ca 320/2006. V textu žádosti je zároveň obsaženo vyjádření stěžovatele, že žádá o ustanovení advokáta.

Stěžovatel navrhl, aby bylo napadené usnesení krajského soudu zrušeno v plném rozsahu. Současně požádal o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení advokáta.

Vyjádření ke kasační stížnosti nebylo žalovaným podáno.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná. Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené usnesení krajského soudu v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán jejím rozsahem a uplatněnými stížními důvody. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatel uplatnil stížnostní důvod, obsažený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., ačkoliv ho výslovně nepodřadil pod citované zákonné ustanovení. Je-li kasační stížností napadené usnesení o zastavení řízení, přicházejí pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvody dle ust. § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o zastavení řízení. Protože je Nejvyšší správní soud zásadně vázán důvody kasační stížnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), zaměřil se v dalším toliko na posouzení zákonnosti procesního postupu krajského soudu.

Podle § 4 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 7 odst. 1 zákona o soudních poplatcích je soudní poplatek za řízení o kasační stížnosti splatný vznikem poplatkové povinnosti, tedy podáním návrhu na zahájení řízení. V souladu s položkou 15 Sazebníku soudních poplatků, který je přílohou zákona o soudních poplatcích, činí soudní poplatek v posuzované věci 3000 Kč. Podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí, po marném uplynutí této lhůty pak soud řízení zastaví ve smyslu § 47 písm. c) s. ř. s.

Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly.

Stěžovatel v kasační stížnosti především namítá, že nebylo namístě užít ustanovení vztahujících se k zastavení řízení, neboť v soudem stanovené 10-ti denní lhůtě pro zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost odeslal krajskému soudu elektronickou formou se zaručeným elektronickým podpisem příslušnou žádost o osvobození od soudních poplatků.

V této souvislosti Nejvyšší správní soud považuje za vhodné poukázat na své rozhodnutí ze dne 11. 8. 2006, č. j. 8 Afs 82/2006 – 68, dostupném na www.nssoud.cz, v němž se zdejší soud zabýval otázkou doručování podání v elektronické formě dle § 37 odst. 2 s. ř. s. V citovaném rozhodnutí Nejvyšší správní soud konstatoval, že vzniknou-li pochybnosti o doručení podání účastníka řízení soudu, postačuje v případě výjimek spočívajících v předání držiteli poštovní licence, zvláštní poštovní licence nebo orgánu, který má povinnost je doručit, prokázat předání k přepravě; v ostatních případech je však třeba zpravidla prokázat předání, tj. doručení, soudu. V uvedeném případě se Nejvyšší

správní soud zabýval otázkou doručení podání v elektronické formě bez ověřeného podpisu, přičemž rozlišil doručování uvedenou formou od doručování telefaxem na základě kritéria existence dobré víry odesílatele v doručení. Východiskem této úvahy byla skutečnost, že v případě zasílání podání telefaxem (na rozdíl od doručování elektronickou cestou bez zaručeného podpisu) lze automaticky získat potvrzení o doručení zprávy jejímu příjemci.

Z těchto úvah a právních závěrů ve zmíněném rozhodnutí zdejšího soudu vyjádřených lze vycházet i v nyní posuzované věci, i když se jedná o situaci, kdy stěžovatel tvrdí, že své podání – žádost o osvobození od soudních poplatků zaslal krajskému soudu formou elektronické zprávy se zaručeným elektronickým podpisem.

V prvé řadě je třeba uvést, že je věcí účastníka řízení, jaký zvolí procesní postup, včetně volby komunikačních prostředků se soudem a akceptaci rozdílů, které z povahy jednotlivých komunikačních prostředků plynou. Volba formy podání, stejně jako navržení prostředků, jimiž je možné ověřit zpochybněné podání, tak souvisí v souladu se zásadou *vigilantibus iura scripta sunt* s procesní odpovědností účastníka řízení, nikoliv soudu.

Podrobnější právní úpravu přijímání a odesílání datových zpráv v komunikaci s orgány veřejné správy obsahuje vyhláška č. 496/2004 Sb. o elektronických podatelnách, coby prováděcí předpis k zákonu o elektronickém podpisu, podle jehož ustanovení § 2 odst. 1 je přijatá datová zpráva považována za doručenu orgánu veřejné moci, pokud je dostupná elektronické podatelně provozované podle nařízení vlády č. 495/2004 Sb., kterým se provádí zákon o elektronickém podpisu.

Pro posouzení dané věci je dále zásadní, že dle § 2 odst. 5 citované vyhlášky jsou orgány veřejné moci povinny potvrdit doručení datové zprávy odesílateli neprodleně zasláním datové zprávy v souladu s ustanovením § 3, pokud je orgán veřejné moci schopen z přijaté datové zprávy zjistit elektronickou adresu odesílatele. Součástí zprávy o potvrzení doručení je uznávaný elektronický podpis oprávněného zaměstnance orgánu veřejné moci nebo uznávaná elektronická značka orgánu veřejné moci, datum a čas s uvedením hodiny, minuty a sekundy, kdy byla datová zpráva doručena, a charakteristika doručené datové zprávy umožňující její identifikaci. K citovanému ustanovení lze dodat, že pokud by k doručení zprávy došlo mimo úřední hodiny podatelny, nebylo by potvrzení odesílateli zasláno neprodleně, ale až v nejbližší pracovní den.

Z obsahu soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že následně po podání předmětné kasační stížnosti krajský soud provedl kontrolu elektronické pošty přijaté tímto soudem dne 11. 10. 2007, zda na elektronickou podatelnu krajského soudu přišla uvedený den nějaká elektronická pošta od stěžovatele. Součástí spisového materiálu je sdělení pracovnice podatelny ze dne 3. 12. 2007, že kontrolou PC bylo zjištěno, že dne 11. 10. 2007 nedošlo od stěžovatele žádné elektronické podání; připojen je zároveň tiskový výstup elektronické pošty přijaté krajským soudem dne 11. 10. 2007. Z podkladů poskytnutých krajským soudem tak vyplynulo, že uvedeného dne krajský soud žádnou elektronickou zprávu od stěžovatele neobdržel.

Krajský soud proto stěžovatele dne 4. 12. 2007 vyzval, aby písemně doplnil kasační

stížnost ze dne 19. 11. 2007 tak, že označí důkazy k prokázání svého tvrzení, že dne 11. 10. 2007 byla na elektrickou podatelnu krajského soudu doručena stěžovatelova žádost o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce z řad advokátů. V této výzvě bylo dále uvedeno, že označí-li stěžovatel k prokázání svého shora uvedeného tvrzení listinné důkazy, je třeba doplnění dále provést tím způsobem, že žalobce založí do spisu označené listiny, a to alespoň v kopii nebo stejnopise. Na uvedenou výzvu reagoval stěžovatel podáním, v němž zopakoval tvrzenou "krádež" jeho podání soudem. Zdůraznil, že důkazy o tom, že podání podal dne 11. 10. 2007 již soudu poskytnul. Jako nový důkaz navrhl provedení policií kontroly všech serverů, zda podání podal. Současně požádal, aby se hodnocením věci zabýval jiný krajský soud.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že ze samotného textu žádosti o osvobození od soudních poplatků, připojeného v elektronické zprávě k textu podané kasační stížnosti, není jakkoliv patrný ani údaj o elektronické adrese, na niž měla být zpráva zaslána, ani čas odeslání, tím spíše z ní není patrný žádný údaj potvrzující její doručení. K elektronické zprávě nebylo připojeno jakékoli potvrzení podatelny krajského soudu o přijetí podání - žádosti o osvobození ve smyslu výše citovaného ustanovení. Text žádosti o osvobození od soudních poplatků připojený stěžovatelem v elektronické zprávě, již podal svou kasační stížnost, tedy není s to prokázat ani odeslání této žádosti, ani její doručení krajskému soudu. Nadto stěžovatel ani neuvedl, že by mu podatelna krajského soudu přijetí jeho elektronické zprávy dne 11. 10. 2007 (případně dne následujícího) potvrdila, resp. nepřiložil ke své kasační stížnosti text zprávy, již by tak podatelna krajského soudu ve smyslu výše citovaného ustanovení učinila.

Jestliže stěžovatel neobdržel potvrzení od podatelny krajského soudu o doručení jeho elektronické zprávy se zaručeným podpisem, bylo v souladu se zásadou *vigilantibus iura scripta sunt* jeho procesní odpovědností následně zjistit, zda k doručení této jeho zprávy skutečně došlo, resp. zda k němu došlo v jím předpokládané formě (se zaručeným elektronickým podpisem). Případně mohl také zvolit postup spočívající v opakovaném zaslání téže elektronické zprávy. Stěžovatel však nezmiňuje, že by v důsledku absence potvrzení doručení jeho elektronické zprávy jakýmkoli způsobem následně u podatelny krajského soudu zjišťoval, zda jí byla jeho zpráva řádně doručena.

Se zřetelem ke shora uvedenému pak Nejvyšší správní soud uzavírá, že stěžovatel nemohl být v dobré víře ohledně skutečnosti, že – dle jeho tvrzení – odeslaná žádost o osvobození od soudních poplatků byla doručena krajskému soudu. Nejvyšší správní soud k tomu dodává, že stěžovatelem navrhované dokazování ohledně provedení kontroly všech serverů policií by vzhledem k popsané doktríně nemohlo vést k závěru o tom, že předmětná žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků byla krajskému soudu doručena.

Nejvyšší správní soud dále zdůrazňuje, že bylo procesní odpovědností stěžovatele, aby v případě, že byl účastníkem více samostatných soudních sporů, a to i před stejným senátem, dbal o uplatňování svých procesních práv v každém jednotlivém soudním řízení. Zákonem stanovenou podmínkou pro přiznání osvobození od soudních poplatků je, že účastník řízení o osvobození požádá (§ 36 odst. 3 s. ř. s.); bez této žádosti nemůže soud zvažovat, zda u určitého účastníka řízení jsou dány důvody k osvobození od soudních

poplatků. Žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků podaná v jiném soudním řízení, byť i před tímž senátem, a příslušné rozhodnutí soudu o přiznání osvobození od poplatků, jsou z hlediska jiného soudního řízení irelevantní, neb se podmínky pro přiznání osvobození od soudních poplatků účastníka řízení posuzují v každém soudním řízení zcela samostatně.

Pokud stěžovatel namítá, že ve smyslu čl. 6 odst. 1 EÚLP, který zakotvuje právo na spravedlivý proces, měl právo na spravedlivý a přiměřeně dlouhý soud bez jakýchkoli podmínek spočívajících v placení soudních poplatků, Nejvyšší správní soud poznamenává, že Evropský soud pro lidská práva stran rozhodování o občanských právech a závazcích ve smyslu čl. 6 odst. 1 EÚLP konstatoval, že požadavek na zaplacení soudního poplatku, coby součást regulace přístupu k soudu, sám o sobě nepředstavuje takové omezení přístupu k soudu, jež by odporovalo čl. 6 odst. 1 EÚLP. Podle Evropského soudu pro lidská práva je třeba při posuzování případného rozporu požadavku na zaplacení soudního poplatku s čl. 6 EÚLP v každém konkrétním případě přihlížet k výši soudního poplatku, možnostem účastníka řízení poplatek v takové výši zaplatit a stadiu soudního řízení (srov. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 19. 6. 2001, ve věci *Kreuz proti Polsku*, stížnost č. 28249/95, ECHR 2001-VI, body 53-57).

Ze všech výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že napadené usnesení krajského soudu netrpí vadou dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s, neboť krajský soud při zastavení řízení postupoval v souladu se zákonem a nedopustil se žádného procesního pochybení. Zdejší soud proto stěžovatelem podanou kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona. Žalovaný měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti, proto mu soud právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal. Stěžovateli byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven soudem zástupce advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Nejvyššímu správnímu soudu však do dne jeho rozhodnutí nebylo prokázáno, že v daném případě proběhla první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení ve smyslu ust. § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, v platném znění, proto o odměně advokáta za zastupování v řízení o této kasační stížnosti nerozhodoval.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 16. července 2008

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu

